

КІНЕМАТЕКА УКРАЇНИ Національна Засн. 1940 на базі відділу техфільму Київ. кінофабрики як Київ. кіностудія учбових фільмів. 1942–44 евакуйовано до Ташкента, де випускала навч. і пропагандист. фільми для рад. армії. Від 1944 — «Київтехфільм», від 1954 — Київ. кіностудія наук.-популяр. фільмів («Київнаукфільм»), від 1992 — сучасна назва. При закладі 1959 створ. Творче об'єдн. худож. мультиплікації (від 1990 — **Кіностудія анімаційних фільмів Українська**). У післявоєнні роки тех. база студії забезпечувала можливість виробництва 60 ч. (бл. 10 год. екран. часу) стрічок переважно на с.-г. і військ. теми. 1966 введено в дію новий студій. комплекс, що розширило продукування докум., наук.-популяр., техніко-пропагандист., навч. і реклам. кінокартин до 400 за рік (500 ч., бл. 90 год. екран. часу), вивело студію у лідери світ. наук. кінематографа. Нині К. У. Н. має знімал. павільйони, цехи спец. і комбінов. зйомок, тех. і комп'ютер. анімації, комплекс для звук. оформлення фільмів. На підприємстві зберігають, реставрують, впорядковують, тиражують і поширюють наукові, наук.-популярні, наук.-пізнавал., наук.-художні, документальні стрічки на теми війська, історії, краєзнавства, етнографії, культури, природознавства, екології, медицини, напрямів науки; окремо випускають кінокартини для дітей та юнацтва. Серед шедеврів світ. неігрового кіно: наук.-популярні фільми — «Вони бачать знову» (1947), «Слідами невидимих ворогів» (1955), «Портрет хірурга» (1964; усі — реж. М. Грачов), «Мова тварин» (1967), «Сім кроків за горизонт» (1968), «Чи думають тварини?» (1970), «Біля джерел людства» (1976), «Дерзайте, ви талановиті» (1979), «Коли зникають бар'єри» (1980; усі — реж. Ф. Соболев), «Індійські йоги. Хто вони?» (1970, реж. А.

Серебренников), «Наближення до істини» (1972, реж. В. Підпалій), «Зірка Вавилова» (1984, реж. А. Борсюк), «Дев'ять років з екстрасенсами» (1989; реж. В. Олендер); наук.-пізнавал. — «Незнаний воїн», «Доба жорстока, як вовчиця» (обидва — 2001, реж. А. Микульський); ігрові — «Доміно» (1974), «Мустанг-іноходець» (1975), «Димка» (1985; усі — реж. І. Негреску), «Люди і дельфіни» (1984, реж. В. Хмельницький); анімаційні — серіал «Як козаки...» (1967–95, реж. В. Дахно), «Пригоди капітана Врунгеля» (1976–79), «Лікар Айболить» (1984), «Острів скарбів» (1988; усі — реж. Д. Черкаський), «Пригоди коваля Вакули» (1977, реж. Є. Сивокінь), «Аліса в Країні Чудес» (1981), «Аліса в Задзеркаллі» (1982), «Три Паньки» (1989; усі — реж. Є. Пружанський). 1993 знято унікал. цикл стрічок «Невідома Україна. Нариси нашої історії» (реж. Р. Плахов-Модестов, Л. Анічкін, Д. Богданов, В. Хмельницький, В. Марченко, С. Лосєв), що складається з 144-х оповідей тривалістю 15–30 хв. про приховані чи маловідомі моменти вітчизн. історії, становлення укр. війська, права та медицини. У різні роки на студії працювали: реж. — **Т. Золоєв, А. Кордюм, Л. Кордюм-Островська, Р. Сергієнко, А. Серебренников, Ф. Соболев, І. Ставицький**; сценаристи — Т. Дмитрук, О. Рожан, Є. Шаботенко, Є. Шафранський; кінооператори — **В. Кордун, Г. Лемешев, С. Нові, Л. Прядкін, В. Чупринін** та ін. Нині серед реж. — К. Крайній, В. Олендер, Р. Плахов-Модестов. 1967 К. У. Н. нагородж. орденом Трудового Червоного Прапора. Понад 500 стрічок, знятих на кіностудії, відзначено призами і дипломами всеукр., всесоюз. і міжнар. кінофестивалів. Ген. дир. — Д. Вулицький (від 2012).

Рекомендована література

1. Історія українського радянського кіно: В 3 т. Т. 2. 1931–1945. 1987;
2. Кінематографія України: 1986–1989. 1990;
3. Кінематографія України: 1990–1992. 1993;
4. Фільми України: 1992–1996. 1996;
5. Фільми України: 1997–2000. 2000 (усі – Київ).

В. В. Марченко

Бібліографічний опис:

Кінематека України Національна / В. В. Марченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-6910>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).